

Novemberben gyorsulva zuhant az építőipar

► Tavalay novemberben az év második legnagyobb zuhanását produkálta a hazai építőipar, miután befejeződött néhány nagyobb beruházás és immár az állami építkezések sem képesek javítani a számokon. A kilátások továbbra is rosszak.

Az építőipar teljesítménye gyorsulva zuhan, a termelés volumene tavaly novemberben 14,5 százalékkal esett az egy évvel korábbihoz képest. A termelés markáns csökkenéséhez néhány nagyberuházás kifutása, köztük a budai főgyűjtőcsatorna és a szintén fővárosi Allee bevásárlóközpont befejezése is hozzájárult, miközben több jelentős, folyamatban lévő projektnél – négyes metró, Margit híd felújítása – nem volt a KSH által számba veendő teljesítés. A múlt év utolsó előtti hónapjában szinte semmilyen építőipari tevékenység nem zajlott, így néhány nagyobb beruházás befejezése is húzta az ágazat teljesítményét – mondta a Napinak Horváth Lajos, a KSH szakértője. A fővárosban folyó nagyberuházások közül a négyes metró főúrpajza ugyan tovább haladt, ám teljesítésigazolás nem volt. A továbbra is csökkenő trend mentén alakuló számok az esés gyorsulását mutatják.

Nem okozott meglepetést a novemberi adat – mondta a Napinak Koji László, az ÉVOSZ alelnöke. A szövetség ugyanis már 2009 elején a tagok visszajelzése alapján éves szinten ötszázalékos visszaesést várt. Aggasztó azonban, hogy a szerződésállomány sem kecsesget semmi jóval, mivel a hanyatlás megállításához a megrendelések legalább 25–31 százalékos növekedésére lenne szükség, ennek pedig egy-

► Tavalay az építőipar az első tizenegy hónapban 4,0 százalékkal esett vissza, megközelítve a 2008-as ötszázalékos recessziót. Szezonálisan kiigazítva a termelés novemberben 9,6 százalékkal volt kisebb az előző havinál. A hónapban a legnagyobb alágazat, az épületek építése év/év alapon 11 százalékkal múlta alul az előző évit, míg az év egészében a teljesítmény öt százalékkal csökkent. Az egyéb építmények építése 12 százalékkal esett, ezzel együtt az ágazat kibocsátása a tizenegy hónapban 21 százalékkal nőtt az előző évhez képest. A speciális szaképítés a hónapban 19 százalékkal szűkülte, míg január–november átlagában 16 százalékos mínuszt produkált. Építményfőcsoportok szerinti bontásban az épületek építése a múlt évben tizenhárom százalékkal csökkent, míg az egyéb létesítményeké nyolc százalékkal gyarapodott. A szerződésállomány volumene továbbra is érdemben, 16 százalékkal magasabb az előző événél, bár a novemberben kötött új szerződések volumene ötödével volt kisebb az egy évvel korábinál – elsősorban a magas bázis miatt.

SZEPESI ANITA

MA MÁR MINDEN ÉPÍTKEZÉST PER KÍSÉR

Könnyen kiderülne a jogvitának álcázott nemfizetés

Legalább két-három év, mire a fedezetkezelő intézménynek pozitív hatása megjelenhet az építőiparban – mondta a Napinak Eliás Ádám, a Vállalkozások Érdekvédelmi Szövetségének (VÉSZ) alelnöke. Véleménye szerint ennek az az oka, hogy a nemfizetéssel leginkább fertőzött magánberuházásoknál csak a közösségi értékhatár (1,2-1,3 milliárd forint) fölötti megbízásokra terjed ki a hatálya, a munkák 90-95 százaléka azonban nem éri el azt a küszöböt. A közbeszerzési törvény alá tartozó beruházásokat korábban kevésbé érintette a nemfizetés – állítja Eliás, aki szerint e körben is egyre gyakoribb a visszaesés, és ilyenkor még problémásabb az önkormányzatokon vagy miniszteriumokon követelni az elmaradt fizetést.

A szövetség a kkv-k konszolidálására és stabilizálására egy koncepciót készített, amelyet a parlamenti pártoknak, miniszteriumoknak és a köztársasági elnöknek is eljuttattak, pozitív választ azonban nem kaptak rá. Eliás szerint az elmúlt hat-nyolc évben ezermilliárd forintra is felduzzadt az az összeg,

amelyet nem fizettek ki az elvégzett teljesítményért a kkv-k számára. A módszer évek óta nem változik: lényegében minőségi és mennyiségi kifogásokkal kerülnek meg a fizetést és kötbérezik a vállalkozásokat. A család azonban mégis könnyen tetten érhető – állítja a VÉSZ elnöke, mondván: a vállalkozó felé kifogásolt minőségű és mennyiségű teljesítéseket a megrendelő felé történő továbbadásnál már első osztályú, megfelelő mennyiségű és határidőre elkészült teljesítésként számlázzák tovább. Ekképpen jogvitának álcázzák a csalást. E gyakorlatnak az vethetne véget, ha közzéjogilag kimondanák: csak fizetés után lehet tulajdonosként bejegyezni valakit, és büntetőjogi tényállásként kezelni,

ha bárki bármilyen visszerthes szerződés birtokában az adott dolgot valakinek továbbértékesíti úgy, hogy előzőleg nem fizette ki. E gyakorlatot ma még polgári peres tényállásként rögzítik, így nem csoda, ha ma már nincs olyan építési ügylet, amelyhez ne kapcsolódna valamilyen per – tette hozzá Eliás.

NAPI

Alig halad a kötelező regisztráció

Január 31-én lejár a határidő, amivel regisztrálni kell az építési kivitelezéssel foglalkozó vállalkozóknak és vállalkozásoknak, ám eddig még az ötéret sem éri el a regisztrációk száma – tudtuk meg Ay Jánostól, a nyilvántartással megbízott Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) igazgatójától. A jogszabály szerint azok számára kötelező a bejelentkezés, akik jelenleg ténylegesen ilyen tevékenységet folytatnak, az idényjellegű munkát végzők számára pedig ötnapos haladékok biztosít, vagyis csupán a munkák

indítása előtt öt nappal kell eleget tenniük a kötelezettségnek. Ay szerint eddig jobbára egyéni vállalkozók és kisebb kft-k regisztráltak a kamaránál, 100 főnél többet foglalkoztató vállalkozás még nem jelentkezett be. A mulasztók a körben figyelmeztetésre számíthatnak, de ha továbbra sem pótolják az elmaradt, 30 vagy 20 ezer forintos bírságra számíthatnak, aszerint hogy egyéni vagy társas vállalkozásról van-e szó.

NAPI

A cégnyilvántartás szerint mintegy 90 ezer vállalkozás jegeztette be a tevékenységikörébe az építőipari kivitelezést, az igazgató azonban maximum 20 ezerre becslti a ténylegesen ezzel foglalkozó cégek és egyéni vállalkozók számát. Becslését arra alapozza, hogy a bejegyzetté harigmada felszámolás alatt áll, másik harmada csupán továbblépési lehetőségként lett alapítva, és csupán a fennmaradó egyharmad működik, ám ezek közül sem végez mindegyik kivitelezést.

KASNYIK MÁRTON

FORRÁS: KSH, NAPI-GABRIKA

Nem mindenütt rossz a helyzet

Az Eurostat legfrissebb statisztikái szerint tavaly októberben összesen négy ország volt az EU-ban, amely éves összevetésben növelni tudta építőipari termelését, közülük kettő a közép-európai régióban van: Lengyelországban 3,3 százalékkal, Csehországban pedig 1,5 százalékkal nőtt az ágazat. Négy országban azonban katasztrofális a helyzet, húsz százalék feletti mértékben esett az építőipari teljesítmény az egy évvel azelőttihez képest (Szlovénia, Bulgária, Románia, Szlovákia). Ugyanekkor az euróözonban 10,1 százalékkal, az EU 27 tagállamában pedig 9,9 százalékkal lett kisebb a termelés.

A lengyel építési ágazatban a PMR piacutató cég adatai szerint azóta is tart a derűs hangulat, bár ez még mindig nem mérhető a 2006 és 2008 közötti optimizmushoz. A kutatás szerint a lengyel építőipari cégek 49 százaléka számít a megrendelések növekedésére a következő

ÉPÍTÉSI TELJESÍTMÉNY ALAKULÁSA (ÉV/ÉV, SZÁZALÉK)

	2006	2007	2008	2009*	2010**	2011**	2012**
Magyarország	-2,2	-4,0	-3,2	-1,4	-0,2	3,7	6,9
Csehország	8,2	6,1	0,6	-4,3	-0,3	0,0	3,1
Lengyelország	11,4	12,7	11,3	5,3	9,6	16,3	13,2
Szlovákia	16,1	6,0	11,0	-9,3	4,5	8,0	4,8

*becslés, **előjelölés

Forrás: Euroconstruct/BullCom

12 hónapban, szemben a visszaesésre számító 20 százalékkal; a vállalatok 71 százaléka érősnek látja pénzügyi helyzetét. Bár a novemberi lengyel adatok még nem állnak rendelkezésre, az elemzők 8 százalékos bővülést várnak 2010-ben. A cseh statisztikai hivatal szerint novemberben éves összevetésben 7,8 százalékkal javult az építőipari teljesítménye, tehát lényegesen jobban alakult a stagnáló iparánál.

SIDÓ ZOLTÁN, POZSONY

ZUHANÁS

LSZOVÁKIÁBAN

► A szlovák építőipar teljesítménye 2009 első 11 hónapjában 10 százalékkal csökkent, csak novemberben az esés visszaesés elérte a 13,5 százalékot. Ugyanakkor októberben képest novemberben 13,7 százalékos növekedést regisztráltak októberben 511,8 millió, novemberben pedig 542,1 millió euró volt az ágazat kibocsátása. Az infrastrukturális beruházások, elsősorban sztrádaépítések az ágazat kapacitásának csupán 31,5 százalékát kötik le, ezért ezek nem képesek ellenúlyozni az ingatlanberuházások visszaesését – vélik szakértők.

SIDÓ ZOLTÁN, POZSONY

Kevesebb útfelújítást terveznek az önkormányzatok

A Napi által megkérdezett vidéki nagyvárosok a tavalyinál kevesebb forrást tudnak idén útfelújításra fordítani, azonban több, tavalyról áthúzódo projekt növeli a 2010-es átadások számát.

Győr országos viszonylatban is kiemelkedő összeget, mintegy 2 milliárd forintot költött tavaly az önkormányzati tulajdonú belterületi úthálózat felújítására, ez 24 kilométer útpálya megújítását jelentette – mondta lapunknak Simon Róbert Balázs pénzügyekért felelős alpolgármester. Idén a központi elvonások miatt szűkülnek a város e célra fordítható forrásai, így 800 millió forintból 43 helyszínen, 10,1 kilométeren indulnak meg a munkálatok kora tavasszal.

► Pécsset a 2010 Európa Kulturális fővárosa programhoz kapcsolódó egyik fő projekt a köztérek és parkok megújítását célozza. Ennek első és második üteme összesen bruttó 1,5 milliárd forint önkormányzati önrész mellett 6,25 milliárd forint EU-s támogatással valósul meg, több mint 317 ezer négyzetméter zöldfelület és burkolat megújításával.

Az összeget elsősorban a peremkerületeken zajló útpályacserékre, a lakótelepeken új parkolóhelyek és csomópontok kialakítására költi a város. Emellett idén kezdődik meg 1,39 milliárd forintos beruházással az új Bácsai út építése, amely Révfalu és Kisbácsa városrészt köti majd össze, kiválva a jelenlegi, túlterhelte nyomvonalat. Az új út megépítéséhez több mint száz tulajdonostól vásárolta meg az önkormányzat az ingatlanokat, a két kilométeres szakasz mentén új lakóvezetést is kialakítanak. Nyáron fejeződik be a Széchenyi tér felújítása, amelynek befejező üteme, uniós támogatással, 415 millió forintból valósul meg. Elkezdődött a Sziget városrészt Révfaluval

összekötő új Mosoni-Duna-híd 2,2 milliárdos beruházása, amely várhatóan még idén el is készül. A város iparüzési adóból származó bevételű tizedével, 1,7 milliárd forinttal csökkentek 2009-ben az előző évhez képest, így 13,8 millió forintot tettek ki.

Pécsset a Sopiane-terv 4,5 milliárd forintos keretéből eddig mintegy 3,7 milliárdot kötöttek le szerződéssel, ez 104 építményt érint – tudtuk meg a város polgármesteri hivatalától. Az összegből 2009-ben ténylegesen megépült érték 3,1 milliárd forint (71 építmény). Ezt csaknem egészében útburkolatok és műtárgyak felújítására fordította a város; eddig 42,6 kilométer hosszban hajtottak végre burkolatcserét, ami meghaladja a tervezett érték kétharmadát. A Sopiane-tervből még hátralevő építések két csomóponti korszerűsítést leszámítva nem érintenek nagy forgalmú területeket, így máshol komoly korlátozással nem kell számolni.

A tervet megelőzően 2005-től nem volt átfogó önkormányzati útépitési és -felújítási, az úgynevezett TEÜT-pályázatokból néhány tíz milliós értékű munkálatok és forgalomtechnikai, közlekedésszolgálati beruházások zajlottak a baranyai városban. A 2010-re tervezett felújítások a tavalyi szinten lesznek Debrecenben, a város saját forrásból 50 millió forint önrészt biztosít a pályázatokhoz – mondta a Napinak Varga László, a polgármesteri hivatal városfejlesztési főosztályvezetője. Kátyuzási, fenntartási és járdajavítási munkákra 170 millió forint jut a város költségvetéséből, tavalyról áthúzódo pályázati pénzeket is felhasználhatnak

Hamarosan felpörög a sztrádaavatás

Tavaly egyetlen kilométer autópályát sem adott át a forgalomnak a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő (NIF) Zrt., az idén azonban több szakaszon is csatoghatnak az ollók. Az eredeti tervek szerint 2009-ben el kellett volna készülnie az M43-as Szege–Makó szakasza első darabjának, a kivitelező Swietelsky vezette konzorcium azonban, részben előre nem látható okok miatt, csúszást jelentett be. A három részletben épülő Szege–Makó szakaszt így lényegében egyszerre, a nyár végén lehet majd használatba venni. Idén az M0-s körgyűrű is tovább bővül. A déli szektor bővítése az 51. fűt és az M5-ös autópálya között befűződik, a másik két szakasz, vagyis az M1–M6 és az M6–51. fűt közötti rész azonban csak 2011-ben és 2012-ben lesz kész. Szintén az idén ér véget az M33-as építése, ez az M0-s keleti szektorban biztosítja az átkötést Gödöllőnél. A 12,4 kilométeres sza-

► A NIF Zrt. elképzelései között szerepel az M0-s északi és nyugati szektorjának tervezése, az előbbi nyolc, az utóbbi 18 kilométer lesz. Szintén az agglomerációs úthálózat tehermentesítését célozza a Buda–Kálász–és Pomáz-elkerülőök tervezése. Az úgynevezett második gyűrű részeként az M4-es autópálya tervezése is elindul, a 155 kilométer hosszú Abony–Fegyvernek–Püspökladány–Nagykeréki szakaszon. A gyűrű folytatásaként az M8-as tervezése is megindul, ez Lepénstől Dunaujvároson át vezet Kecskemétre, majd onnan Szolnokra, ahol a majdani M4-es kezdődik majd. Emellett az M44-es Kecskemét–Tiszakiúrt–Kondoros–Békkéscsaba közti 120 kilométer hosszú autópálya fejlesztése is a tervezési szakaszba lép. A harmadik gyűrű, vagyis az M9-es autópálya 300 kilométeres szakaszának tervezését is az idén hajtna végre a NIF, ez a jelenlegi elképzelések szerint kétszer egy-sávos út lenne a Szombathely–Vasvár–Nagykanizsa–Kaposvár–Szekszárd—Szege viszonylaton.

Megújulnak a közutak

Idén a közúti fejlesztéseknél folytatódik a korábban megkezdett program. A nagy forgalmú autoutak közül a legtöbb fejlesztés a négyes és a 86-os úton lesz. A négyes fűt Hajdú-Bihar megyei szakaszán 26,4 kilométeren bővítik az utat, ami 3,9 milliárd forint megépítése mellett zajlanak az építések. Az összesen több mint három kilométer hosszú szakasz javítása összesen ötmilliárdba kerül, ezt az uniós 85 százalékból finanszírozza. A 86-os fűt fejlesztése során elkészült a Vátot elkerülő út építése, 2,68 milliárdért. Emellett három szakaszon folyamatban van az építkezés, egy

szakaszon pedig az idén kezdődhet a munka. Egy 33 és egy 29 kilométeres szakaszon, Csorna és Mosonmagyaróvár, valamint a Zala megyei szakaszon 11,5 tonnás tengelyterhelésűre erősítik a burkolatot, ez összesen 5,4 milliárd forint költséget jelent. További 9,2 kilométeren, Szombathely és Vát között pedig kétszer két sávúra bővítik az utat, ami 3,9 milliárd forint költséggel jár. A tervek között az út Vas megyei, 19,7 kilométeres szakasza szerepel, itt szintén 11,5 tonnás burkolaterősítés a cél. A 11,5 tonnás tengelyterhelést elbíráló burkolat létrehozása több más útszakaszon is folyik: így a 61-es úton több mint 50 kilométeren Somogy megyében, a 67-es, a 41-es vagy a 85-ös úton is. NAPI

útfelújításra. Teljes pályacserét nem tervez idén az önkormányzat, a teljes szélességű útburkolat-javítással érintett útszakaszok hossza 4 kilométer lesz. A jelentősebb forgalmi hatású munkálatok várhatóan márciusban kezdődnek és április végére be is fejeződnek, majd ezt követően folyamatosan lesznek kisebb felújítások. A tavaly kezdett és idén tavasszal befejeződő útfelújításoknál 145 millió forint értékben újult meg három útszakasz és az azokhoz csatlakozó hét kisebb utca. Lakossági hozzájárulással és önkormányzati támogatással nyolc útszakasz újítanak fel idén Debrecenben, 75 millió forint értékben. A városban idén fejeződik be az 47 buszmegálló felújítása uniós források felhasználásával, valamennyi esetben akadálymentesített peronokat alakítottak ki. Az önkormányzat tervei között szerepel 14 kilométer kerékpárút kiépítése is, ennek érdekében már megkezdődött a város kerékpárút-hálózatának tervezése.

► Idén megállhat az eddig tapasztalt negatív trend a magyar építési piacon, legkorábban 2011–2012-ben pedig beindulhat a növekedés, akár 3 százalékos feletti dinamika is elképzelhető – véli Gáspár Anna, a BuildEcon ügyvezetője. Az új lakások építése a 2009 és 2012 között stagnáló követően újra emelkedhet: 2010-ben 15 ezer új lakás használatbavételét valószínűsíti, 2012-re 20 ezerrel számol. A felújítások számának emelkedésével javulhat a magyar épületállomány minősége, e piacon 2009 és 2012 között évi 10 százalékos növekedésre számít.

LESZÁK TAMÁS